

Äidinkieli ja kirjallisuus**ÄI 1: Kieli, tekstit ja vuorovaikutus**

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- **Teoria:** tekstikäsitteiden syventäminen ja tekstilajien eri tehtävät
- **Harjoittelu:** Kirjoitetaan erilaisia tekstejä ja tutustutaan niiden erityispiirteisiin. Portfolio mahdollinen

ÄI 2: Tekstien rakenteita ja merkityksiä

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- **Teoria:** tekstuaaliset keinot, kirjoittaminen prosessina ja informatiivisen puheen rakentaminen
- **Harjoittelu:** Oman tekstin prosessointia ja tiedonhankintaa.

ÄI 3: Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- **Teoria:** proosan, lyriikan ja draaman erittelyä ja tulkintaa
- **Harjoittelu:** Eritellään ja tulkitaan kirjallisuuden lajeja. Kirjoitetaan yksi laaja analyysi.

ÄI 4: Tekstit ja vaikuttaminen

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- **Teoria:** vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, argumentaatio ja media vaikuttajana
- **Harjoittelu:** argumentaatioanalyysi, mielipideteksti ja kantaa ottava puheenvuoro

ÄI 5: Teksti, tyyli ja konteksti

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- **Teoria:** kaunokirjallisuuden eri aikakaudet ja tyylit, kielen tyylikeinot
- **Harjoittelu:** kaunokirjallisten tekstien tarkastelua ja oman tyylin hiontaa, portfolio mahdollinen

ÄI 6: Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- **Teoria:** Suomen kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- **Harjoittelu:** suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teemoja ja teoksia

ÄI 7: Puheviestinnän taitojen syventäminen

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- **Teoria:** erilaiset vuorovaikutustilanteet
- **Harjoittelu:** esiintymis- ja ryhmäviestintätaitojen harjoittelua, kurssin käyneillä mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen puheviestinnän päättökokeeseen

ÄI 8: Tekstitaitojen syventäminen

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- **Teoria:** tekstilajien ja -tyyppien kertaus, vastustekstin rakentaminen
- **Harjoittelu: Tekstitaidon yo-kokeeseen valmentava kurssi**

ÄI 9: Kirjallisuus ja nykykulttuuri

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- **Teoria:** perehtyminen kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen
- **Harjoittelu: Äidinkielen yo-esseekokeeseen valmentava kurssi**

ÄI 10: Medialukutaito

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / suoritusmerkintä
- **Teoria:** mediatekstien taustat, tavoitteet ja kriittinen arviointi
- **Harjoittelu:** media-aiheiden käsittelyä; lisäksi opiskelija tutkii valitsemaansa media-aihetta joko yksin tai ryhmässä ja esittelee työnsä tuloksen muille

ÄI 11: Ilmaisutaito

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- kurssilla vahvistetaan itseilmaisun taitoja erilaisin äänenkäytön, liikkeiden, tunnetilojen ja aistituntumusten harjoituksin
- improvisaatioita ja mahdollisesti jokin isompi produktio
- Tervetuloa heittäytymään! :-)

<p>AI 12: Kirjallisuuden maailmassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä • Kurssi on tarkoitettu kaikille kirjallisuudesta innostuneille. • Syvennetään kirjallisuuden käsittelyn taitoja lukemalla ja keskustelemalla kirjallisuudesta. • Kurssi voidaan pitää myös lukupiirityyppisenä tai osittain verkkokeskusteluina.
<p>AI 13: Kielenhuollon tukikurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / suoritusmerkintä • Kurssilla kerrataan harjoituksin peruskielioppi.
<p>AI 14: Abikielioppi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä • Kurssilla kerrataan harjoituksin lukion keskeinen kielenhuolto.
<p>AI 15: Luova kirjoittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / LV 2012-2013 vain itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä • Kurssilla harjoitellaan eri tekstilajeja, -tyyppejä ja -tyylejä.
<p>AI 16: Lukion mediadiplomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / itsenäinen työ, jota opettaja ohjaa / laajuus 1 / aloitusvuosi 1-2 / diplomiarviointi • Opetushallituksen vuosittain antamien ohjeiden mukaisesti suoritettava diplomi. • Lisätietoja äidinkielen ja kirjallisuuden opettajilta.

Englanti (A1)

<p>ENA11: Nuori ja hänen maailmansa</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
<p>ENA12: Viestintä ja vapaa-aika</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
<p>ENA13: Opiskelu ja työ</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
<p>ENA14: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
<p>ENA15: Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
<p>ENA16: Tiede, talous ja tekniikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
<p>ENA17: Luonto ja kestävä kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
<p>ENA18: Puhu ja ymmärrä paremmin</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
<p>ENA19: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
<p>ENA110: Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
<p>ENA111: Abikielioppi – perusrakenteiden kertaus → Huom! EI LV 2012 - 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
<p>ENA112: Tehokurssi - peruskieliopin vahvistaminen → Huom! EI LV 2012 - 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä
<p>ENA113: Tehokurssi – peruskieliopin vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä
<p>ENA114: Creative Writing</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1/2 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
<p>ENA115: Kansainvälisyyskurssi → Huom! EI LV 2012 - 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / suoritusmerkintä

Huomio! Syksystä 2010 alkaen ylioppilaskirjoituksia varten englannissa on valittava pakolliset kurssit ENA11 – 6 sekä kurssit ENA17, ENA19 ja ENA110. Kurssi ENA18 on muuttunut suullisen kielitaidon kurssiksi.

Ruotsi (B1)

RUB 1: Koulu ja vapaa-aika <ul style="list-style-type: none">• pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RUB 2: Arkielämää Pohjoismaissa <ul style="list-style-type: none">• pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RUB 3: Suomi, Pohjoismaat, Eurooppa <ul style="list-style-type: none">• pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RUB 4: Elämää yhdessä ja erikseen <ul style="list-style-type: none">• pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RUB 5: Elinympäristömme <ul style="list-style-type: none">• pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RUB 6: Puhu ja ymmärrä paremmin <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RUB 7: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
RUB 8: Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RUB 9: Tehokertaus <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä
RUB 10: Ruotsin abikurssi <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi• kirjoittamista, tekstejä, kuuntelua, kielioppia
RUB 11: Ruotsinkielisen kielialueen kulttuurikurssi → Huom! EI LV 2012 - 2013 <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
RUB 12: Tehokertaus <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1/2 / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä

Huomio! Syksystä 2010 alkaen ylioppilaskirjoituksia varten ruotsissa on suoritettava pakolliset kurssit RUB1 – 5 sekä kurssit RUB7, RUB8 ja RUB10. Kurssi RUB6 on muuttunut suullisen kielitaidon kurssiksi.

Saksa (SAB2) Perusopetuksen yläluokilla alkanut vieras kieli

SAB21: Vapaa-aika ja harrastukset <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi• vapaa-ajanvietto, harrastukset, nuorten arkipäivään liittyvät palvelutilanteet
SAB22: Meillä ja muualla <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi• Suomen ja saksankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia ja nähtävyydet
SAB23: Ennen ja nyt <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
SAB24: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelma <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
SAB25: Kulttuuri <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
SAB26: Yhteinen maapallomme <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
SAB27: Tiede ja tekniikka <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi• aloitetaan valmistautuminen yo-kokeeseen
SAB28: Luonto ja kestävä kehitys <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi• yo-kokeeseen harjoittelua
SAB29: Abikurssi <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
SAB210: Kansainvälisyyskurssi → ei valittavissa erikseen <ul style="list-style-type: none">• soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

Saksa (SAB3) Lukiossa alkava vieras kieli

SAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi• tervehtiminen esittäytyminen, hyvästely• perusasiat itsestä, perheestä, lähimmistä ihmissuhteista
SAB32: Näin asiat hoituvat <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi• jokapäiväiset kielenkäyttötilanteet
SAB33: Vapaa-aika ja harrastukset <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
SAB34: Meillä ja muualla <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi• Suomen ja saksankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia ja nähtävyydet
SAB35: Ennen ja nyt <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
SAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
SAB37: Kulttuuri <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
SAB38: Yhteinen maapallomme <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi• maapallon nykytila ja tulevaisuus• Suomen ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toiminta
SAB39: Abikurssi <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä• harjoittelua yo-kokeeseen, kielioppia, tekstejä, sanaston laajentamista
SAB310: Kansainvälisyyskurssi → ei valittavissa erikseen <ul style="list-style-type: none">• soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

Ranska (RAB2) Perusopetuksen yläluokilla alkanut vieras kieli

RAB21: Vapaa-aika ja harrastukset <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RAB22: Meillä ja muualla <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RAB23: Ennen ja nyt <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
RAB24: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelma <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RAB25: Kulttuuri <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi• ranskan kielisten maiden kulttuuri: kirjallisuus, musiikki, taide
RAB26: Yhteinen maapallomme <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
RAB27: Tiede ja tekniikka <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi• eri tieteenalat, tekniikka ja viestinnän eri muodot
RAB28: Luonto ja kestävä kehitys <ul style="list-style-type: none">• syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
RAB29: Abikurssi <ul style="list-style-type: none">• soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä• harjoittelua yo-kokeeseen
RAB210: Kansainvälisyyskurssi → ei valittavissa erikseen <ul style="list-style-type: none">• soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

Ranska (RAB3) Lukiossa alkava vieras kieli

RAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- yksinkertaiset arkipäivän viestintätilanteet
- perusasiat itsestä, perheestä, lähimmistä ihmissuhteista

RAB32: Näin asiat hoituvat

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- suku, ystävät ja jokapäiväiset kielenkäyttötilanteet

RAB33: Vapaa-aika ja harrastukset

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi

RAB34: Meillä ja muualla

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- oman maan ja ranskankielisten maiden ihmiset

RAB35: Ennen ja nyt

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi

RAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi

RAB37: Kulttuuri

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- ranskankielisten maiden kulttuuri: musiikki, kirjallisuus, elokuva

RAB38: Yhteinen maapallomme

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- Suomen ja ranskankielisten maiden yhteiskunta, maapallon nykytila, tulevaisuuden näkymät

RAB39: Abikurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- harjoittelua yo-kokeeseen
- kielioppia, tekstejä, sanaston laajentamista, suullisen kielitaidon laajennusta

RAB310: Kansainvälisyyskurssi → ei valittavissa erikseen

- soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

Espanja (EAB3) Lukiossa alkava vieras kieli

EAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- perhe ja ystävät, tervehtiminen, esittäytyminen ja itsestä perusasioiden kertominen
- harjoitteleminen yksinkertaista arkipäivän viestintää, esim. kahvila- ja aamiaispöytätilanteissa

EAB32: Näin asiat hoituvat

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- kalenteri, aikataulut, kellonajat; arkipäivän viestintätilanteet: hotelliin majoittuminen, kulkuohjeiden kysyminen, ravintolassa tilaaminen

EAB33: Vapaa-aika ja harrastukset

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- vapaa-aika, koti, vaateostokset, sää, ihmiskeho
- kiinnostusten ja mieltymysten ilmaisu, harrastuksista kertominen, viestintätilanteet ostoksilla ja lääkäriä käytettäessä

EAB34: Meillä ja muualla

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- espanjankielisiä lomakohteita ja lomanviettosanastoa
- espanjankielisten ja suomalaisten ihmisten, tapojen ja kulttuurin vertailua
- puhe- ja kirjoitusviestintää

EAB35: Ennen ja nyt

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- elämä ennen ja nyt, menneistä tapahtumista kertominen
- puheviestintää ja perusrakenteiden hallinnan vahvistamista

<p>EAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • opiskelu ja työelämä, tulevaisuudensuunnitelmat ja niistä kertominen • työhakemusten laadinta espanjaksi
<p>EAB37: Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • kielitaidon eri osa-alueiden vahvistaminen, aihepiirinä espanjalaisten maiden kulttuurit • kirjallisuus, musiikki, maalaustaide, elokuva
<p>EAB38: Yhteinen maapallomme</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • yhteiskuntien toiminta, maapallon nykytila ja tulevaisuus • kuullun- ja tekstinyymmärtämisen harjoituksia sekä yksinkertaisten selostusten laadintaa
<p>EAB39: Abikurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä • harjoittelua yo-kokeeseen • kielioppia, tekstejä, sanaston laajentamista, kuullunymmärtämistä sekä suullisen kielitaidon harjoitusta

Matematiikka, pitkä oppimäärä (MAA)

<p>MAA1: Funktiot ja yhtälöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • yhtälöiden ratkaiseminen ja funktiokäsitteen täsmentäminen
<p>MAA2: Polynomifunktiot</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • polynomilausekkeiden sieventäminen, polynomiyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaiseminen
<p>MAA3: Geometria</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • taso- ja avaruusgeometrian peruskäsitteet, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen
<p>MAA4: Analyttinen geometria</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • käyrän yhtälön muodostaminen, geometria koordinaatistossa
<p>MAA5: Vektorit</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • vektorikäsite ja vektorilaskennan perusteet
<p>MAA6: Todennäköisyys ja tilastot</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • tilastolliset jakaumat ja tunnusluvut, todennäköisyyskäsite, todennäköisyyden laskusäännöt ja todennäköisyysjakaumat
<p>MAA7: Derivaatta</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaiseminen, raja-arvo, jatkuvuus, derivaatta, funktion derivoiminen ja kulun tutkiminen
<p>MAA8: Juuri- ja logaritmifunktiot</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja vastaavien yhtälöiden ratkaiseminen, yhdistetty funktio ja sen derivoiminen, käänteisfunktio
<p>MAA9: Trigonometriset funktiot ja lukujono</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • trigonometristen funktioiden ominaisuudet ja trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen, lukujonon käsite, rekursiivinen, aritmeettinen ja geometrinen lukujono
<p>MAA10: Integraalilaskenta</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • integraalikäsite, alkeisfunktioiden integroiminen, määrätty integraali, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen

<p>MAA11: Lukuteoria ja logiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi • väitelauseiden formalisoiminen ja totuustaulut, todistustekniikka, lukuteorian peruskäsitteet, kongruenssi ja Eukleideen algoritmi
<p>MAA12: Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • virheen käsite, yhtälöiden ratkaiseminen numeerisesti, algoritminen ajattelutapa, matemaattiset apuvälineet, numeerinen integrointi
<p>MAA13: Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • jatkuvuus ja derivoituvuus, epäoleelliset raja-arvot, sarjat ja summat
<p>MAA14: Pitkän matematiikan kertauskurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • lukion pitkän matematiikan keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeet ja kokeessa vastaaminen
<p>MAA17: Talousmatematiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • talouselämän käsitteitä, indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina- ja verotuslaskelmat • (= MAB7)
<p>MAA18: Kompleksiluvut ja vektorilaskennan tietojen syventäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • kompleksiluvut, 2- ja 3-rivinen determinantti, risti- ja skalaarikolmitulo ja niiden sovelluksia • suoritetaan kurssin MAA5 (Vektorit) jälkeen
<p>MAA19: Pitkän matematiikan laskupaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä • kotitehtävien tekemiseen tarkoitettu laskupaja – opettaja ohjaamassa • ei erikseen valittavissa

Matematiikka, lyhyt oppimäärä (MAB)

<p>MAB1: Lausekkeet ja yhtälöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus, yhtälöiden muodostaminen ja ratkaiseminen, toisen asteen polynomifunktiot ja yhtälöt
<p>MAB2: Geometria</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • taso- ja avaruusgeometrian peruskäsitteet, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen
<p>MAB3: Matemaattisia malleja I</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • lineaarinen ja eksponentiaalinen malli, potenssi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaiseminen
<p>MAB4: Matemaattinen analyysi</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • derivaattakäsite, polynomifunktioiden derivoiminen ja funktion kulun tutkiminen
<p>MAB5: Tilastot ja todennäköisyys</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • tilastolliset jakaumat ja tunnusluvut, todennäköisyyskäsite, todennäköisyyden laskusäännöt ja todennäköisyysjakaumat
<p>MAB6: Matemaattisia malleja II</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • lineaariset yhtälöparit ja yhtälöryhmät, kahden muuttujan epäyhtälöt, lineaarinen optimointi, lukujonon käsite, aritmeettinen ja geometrinen lukujono
<p>MAB7: Talousmatematiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • talouselämän käsitteitä, indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina- ja verotuslaskelmat • suoritetaan kurssin MAB6 (Matemaattisia malleja II) jälkeen

<p>MAB8: Matemaattisia malleja III</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • trigonometriset funktiot ja trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen, vektorit ja niiden peruskäsitteet, vektorit koordinaatistossa
<p>MAB9: Lyhyen matematiikan kertauskurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • lukion lyhyen matematiikan keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeet ja kokeessa vastaaminen
<p>MAB10: Tehokurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä • perusopetuksen matematiikan kertaus ja täydennys, matemaattisten käsitteiden hallinta ja tehtävien luonne
<p>MAB11: Tehokurssi → ei LV 2012 – 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / suoritusmerkintä • MAB10-kurssi laajempaan – valitse joko MAB10 tai MAB11
<p>MAB12: Lukuteoria ja logiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • väitelauseiden formalisoiminen ja totuustaulut, todistustekniikka, lukuteorian peruskäsitteet, kongruenssi ja Eukleideen algoritmi • Huom! Valitse kurssitarjottimesta MAA11

Fysiikka (FY)

<p>FY1: Fysiikka luonnontieteenä</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • mittaamisen perusteet, liikkeen kuvaaminen, voima, energia, aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset, säteily
<p>FY2: Lämpö</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • energian säilyminen, termodynaamiset tilanmuuttujat, lämpölaajeneminen, kaasujen tilanyhtälöt, lämpöopin pääsäännöt ja faasimuutokset
<p>FY3: Aallot</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • värähdysliike, aallon synty ja eteneminen, aaltoliikkeen perusilmiöt, sädeoptiikka sekä ääni aaltoliikkeenä
<p>FY4: Liikkeen lait</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • mekaniikan perusteet suoraviivaisessa liikkeessä, mekaaninen energia, työperiaate ja liikemäärä
<p>FY5: Pyöriminen ja gravitaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • statiikka, mekaniikan perusteet pyörimisessä ja käyräviivaisissa liikkeissä, gravitaatio ja heitto- liike
<p>FY6: Sähkö</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • tasavirtapiirit, sähkökenttä, vastukset, kondensaattorit ja puolijohteet, virtapiirilaskut
<p>FY7: Sähkömagnetismi</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • magnetismi, magneettikenttä, sähkömagneettiset induktioilmiöt ja vaihtovirtapiirit
<p>FY8: Aine ja säteily</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • sähkömagneettinen säteily, valosähköinen ilmiö, röntgensäteily, dualismi, atomimallit ja atomin rakenne, ydinfysiikka
<p>FY9: Lukion fysiikan kertaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • valmistautumista fysiikan ylioppilaskirjoituksiin

FY10: Fysiikan työkurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä
- fysiikan mittauksia ja niihin tehtävät työselostukset
- ennen kurssia pitää olla suoritettuina kurssit FY1 – FY4

FY11: Tähtitiede ja kosmologia

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
- astrofysiikkaa ja kosmologiaa, tähtihavainnot, tähtien rakenne ja elinkaari, Aurinkokunta, ulkoavaruus

Kemia (KE)**KE1: Ihmisen ja elinympäristön kemia**

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- hiiliyhdisteiden kemiaa, seokset, ainemäärä ja pitoisuus

KE2: Kemian mikromaailma

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- aineen rakenne, jaksollinen järjestelmä, kemiallinen sidos, isomeria

KE3: Reaktiot ja energia

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- reaktiotyypit, mekanismit ja nopeus, ainemäärälaskuja

KE4: Metallit ja materiaalit

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- metallien jännitesarja, elektrolyysi, hapettuminen ja pelkistyminen
- polymeereja ja muita materiaaleja, metallien ja epämetallien yleistä kemiaa

KE5: Reaktiot ja tasapaino

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset, reaktiotasapaino

KE6: Kemian työkurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- laboratoriotöitä, tutustumiskäynti
- ei koetta
- **vain kemian syventäviä kursseja opiskeleville**

KE8: Kemian kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- kemian kurssien KE1 – KE5 syventävä kertaus
- harjoitustehtäviä
- **vain kemian ylioppilaskokeeseen valmistautuvalle**

TIETOTEKNIikka (AT)**AT1: Tietokoneiden käytön perusteet → ei LV 2012 - 2013**

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / suoritusmerkintä
- tietokoneiden peruskäyttö, tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka, tiedonhaku Internetistä, HTML-alkeet

AT3: WWW-julkaiseminen ja kuvankäsittely → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- HTML-kielen laajennus, CSS, editorien käyttö, www-sivujen tekeminen, kuvankäsittely

AT4: Ohjelmointikurssi → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- ohjelmoinnin perusteita – ohjelmointikieli vaihtuu vuosittain

AT5: Multimedia → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

AT6: Tieto- ja viestintätekniiikan omatoimikurssi → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä

BIOLOGIA (BI)

BI1: Eliömaailma

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- elämän tunnusmerkit, erilaisten eliöryhmien ryhmittelyä, ekosysteemien rakentuminen ja toiminta, elämän erilaisuus ja evoluutio maapallolla
- kurssiin sisältyy mahdollisesti opintoretki

BI2: Solu ja perinnöllisyys

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- solu: elävien eliöiden perusyksikkö, soluissa tapahtuvat elämänilmiöt
- perinnöllisyystieteen perusteet: DNA, periytyminen, perintöaineuksen muuttuminen

BI3: Ympäristöekologia

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
- erilaisia luonnon ekosysteemejä, monimuotoisuus luonnossa
- ympäristön muutokset, ihmisen vaikutus ympäristömuutoksiin, kaupunkiekologiaa
- mahdollisesti opintoretki

BI4: Ihmisen biologia

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- ihmisen elintoimintojen tarkastelua (kudos-, solu- ja molekyyli-taso)
- ihmisen evoluutiohistoria, lisääntyminen ja yksilönkehitys
- mahdollisesti opintoretki

BI5: Bioteknologia

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- solun hienorakenne, geenien toiminta, geeniteknologia ja jalostus, geenit ja geenisairaudet
- bioteknologiaa, mikrobiologiaa
- mahdollisesti opintoretki

BI6: Luonnon lumoa –työkurssi → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / suoritusmerkintä
- elämän monimuotoisuuden etsiminen, havainnoiminen ja tutkiminen
- vaihtuvia aiheita ja töitä mm. lajintunnistusta ja eliöiden rakenteen ja toiminnan tutkimista
- opintoretkiä

BI7: Vielä kerran –kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- kertausta ylioppilaskirjoituksia varten

BI8: Biologian työkurssi → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / suoritusmerkintä
- Enäjärven ekologinen tutkiminen, banaanikärpästen perinnöllisyys, bakteeritutkimusta
- kirjallisten työselostusten tekemistä, mahdollisesti opintoretkiä

Maantiede (GE)

GE1: Sininen planeetta

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- Maapallo avaruudessa, Maapallon geologinen rakenne
- ilma- ja vesikehän ilmiöt, endo- ja eksogeeniset ilmiöt
- mahdollisesti opintoretki

GE2: Yhteinen maailma

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
- väestön rakenteelliset, alueelliset ja kulttuuriset erot maapallolla
- ravinnontuotanto eri osissa maapalloa, luonnonvarat → teollisuuden sijoittuminen
- ihmisen alueellinen toiminnan rakentuminen

GE3: Riskien maailma

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- hasardimaantiede: Miten luonnonilmiöt vaikuttavat ihmisen toimintoihin maapallolla? Miten ihmisen omilla toimillaan aiheuttaa alueellisia hasardeja?
- mahdollinen opintoretki

GE4: Aluetutkimus

- syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- maantieteellisen tiedon kerääminen, karttojen tutkiminen ja tulkitseminen, maantieteen työmenetelmät, teemakartat, aluetutkimus, paikkatietojärjestelmät
- mahdollinen opintoretki

GE5: Kerran vielä –kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- kertausta ylioppilaskirjoituksia varten

Historia (HI)**HI1: Ihminen, ympäristö ja kulttuuri**

- pakollinen / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutus sekä toimintaympäristön kehittyminen esihistoriasta nykyaikaan

HI2: Eurooppalainen ihminen

- pakollinen / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- eurooppalaisen kulttuurin keskeiset saavutukset sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutos sekä tieteellinen ja aatteellinen kehitys

HI3: Kansainväliset suhteet

- pakollinen / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien

HI4: Suomen historian käännekohtia

- pakollinen / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan

HI5: Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
- Suomen historiaa esihistoriasta vuoteen 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä
- kurssiin sisältyy opintoretki

HI6: Kulttuurien kohtaaminen

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- kohtaaminen ulkoeurooppalaisten kulttuurien kanssa
- tarkastellaan kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta

HI7: Sotahistoria

- soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- sodan etiikka, Miksi sotia käydään? Mitä sodista on seurannut? Onko tulevaisuudessa sotia?
- **kurssin voi suorittaa myös verkkokurssina**

HI8: Historian kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- kertausta ylioppilaskirjoituksia varten

HI9: Antiikin historian verkkokurssi

- soveltava / itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- antiikin Kreikan ja Rooman kulttuuri-, taide- ja sosiaalishistoriaa
- sisältää verkossa olevien tehtävien tekemistä ja tutkielman / esseiden laatimista
- ilmoittautuminen itsenäisen suorituksen lomakkeella

YHTEISKUNTAOPPI (YH)

YH1: Yhteiskuntatieto

- pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteiden sekä hyvinvointiyhteiskunnan tunteminen, valta ja vaikuttaminen

YH2: Taloustieto

- pakollinen / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- kansantalouden keskeisten periaatteiden tunteminen
- taloudellisten kysymysten käsittelyä kuluttajan, yritysten ja valtion näkökulmista

YH3: Kansalaisen lakitieto

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- selvitetään oikeuksia, etuja ja velvollisuuksia kansalaisena, kuluttajana ja työntekijänä

YH4: Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni sekä maailmantilanne nyt

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- perehtymistä ajankohtaiseen maailmantilanteeseen ja EU:n toimintaan
- valmiutta ajankohtaiseen keskusteluun EU:sta ja ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä

YH5: Yhteiskuntaopin kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suorituserkintä
- kertausta ylioppilaskirjoituksia varten

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET)

ET1: Hyvä elämä → ei LV 2012 - 2013

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- identiteetin ja yksilöllisen elämän muodostuminen ja sisältö sekä mahdollisuudet hyvän elämän tavoitteluun

ET2: Maailmankuva

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- Pohditaan maailmankuvan muodostumista ja nykyajassa vaikuttavien maailmankuvien eroja sekä valmistaudutaan kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja.

ET3: Yksilö ja yhteisö → ei LV 2012 - 2013

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- Pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta.
- Perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

ET4: Kulttuuriperintö ja identiteetti → ei LV 2012 - 2013

- syventävä / itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- Pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohdaksi sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ilmiönä. Perehdytään sekä maailman että Suomen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

ET5: Maailman selittäminen katsomuserinteissä

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- Pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä.
- Perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen. ET5 = UE4

FILOSOFIA (FI)

FI1: Johdatus filosofiseen ajatteluun

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- keskeisten filosofisten ongelmien pohdintaa, erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen hahmottamista sekä itsenäisen ajattelun kehittämistä

FI2: Filosofinen etiikka

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- tutustuminen filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- elämän ja toiminnan arviointia moraalista näkökulmasta

FI3: Tiedon ja todellisuuden filosofia

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- tieto ja tietäminen filosofiassa
- tutustuminen todellisuuden perusrakenteisiin, tieteellisen tutkimuksen luonteeseen sekä tiedollisten uskomusten kriittiseen arviointiin

FI4: Yhteiskuntafilosofia

- syventävä / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi
- perehtyminen yhteiskuntafilosofian keskeisiin suuntauksiin
- oikeudenmukaisuuden, yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien sekä vallan ja omistamisen oikeuttamisen pohdintaa

FI5: Filosofian kertauskurssi

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- kertausta ylioppilaskirjoituksia varten

OPINTO-OHJAUS (OP)**OP1: Koulutus, työ ja tulevaisuus**

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- lukio-opiskelu ja jatko-opiskelu; suoritetaan hajautetusti kolmen vuoden aikana

OP2: Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta → ei LV 2012 - 2013

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / suoritusmerkintä

OP3: Tutortoiminta

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / suoritusmerkintä
- koulutus ja toimiminen tutorina

OP4: Perehtyminen jatko-opintoihin

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
- jatko-opintosuunnitelmistaan epävarmoille

OP5: Työelämä tietous

- soveltava / itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- vain itsenäisesti - suoritusohjeet opinto-ohjaajalta

OP6: Yrittäjyyskurssi → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä
- tutustuminen yrittäjyyteen ja yritystoimintaan

OP7: Vuosi yrittäjänä → ei LV 2012 - 2013

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 2 / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä
- tutustuminen yrittäjyyteen ja yritystoimintaan, osallistuminen Vuosi Yrittäjänä –ohjelmaan
- oppitunteja 1. jaksossa palkkien ulkopuolella lukuvuoden aikana

OP8: Oppimisen taidot

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / suoritusmerkintä
- opiskelunvalmiuksien parantaminen
- hajautetusti 1. vuoden keväällä ja 2. vuoden syksyllä

EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO (UE)**UE1: Uskonnon luonne ja merkitys**

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- uskonnon määrittely, tutkiminen, ydinkysymykset; uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena ja muiden uskontojen pyhät kirjat
- Raamatun synty, sisältö, tutkimus, tulkinta ja vaikutus kulttuuriin

UE2: Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi
- kristillisen kirkon synty, alkukirkko
- lännen kirkko keskiajalla, idän kirkon kehitys, reformaatio, kirkot uudella ajalla, nykyinen kristikunta, kirkkojen ja uskontojen vuoropuhelu

<p>UE3: Ihmisen elämä ja etiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • elämän perimmäiset kysymykset • kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, pelastumisesta ja luontosuhteesta • hyvä ja paha, kristillinen etiikka, teorit; yksilö- ja yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä
<p>UE4: Uskontojen maailmat</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi • hindulaisuus, buddhalaisuus, Kiinan ja Japanin uskonnot, juutalaisuus ja islam levinneisyyden, kannattajamäärien, pyhien kirjojen, opin, kultin, rituaalien ym. näkökulmasta. Luonnonkansojen uskonnot
<p>UE5: Mihin suomalainen uskoo?</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • muinaissuomalainen uskonto, Suomen kirkkohistorian yleislinjat, luterilainen kirkko, muita kristillisiä ja ei kristillisiä yhteisöjä Suomessa. Kristinuskon kulttuuri- ja yhteiskuntavaikutukset Suomessa
<p>UE 6: Eettinen toimintakurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / vain itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä • kohteena jokin humanitääristä työtä tekevä järjestö, yhteisö, yhdistys oppilaan valinnan mukaan
<p>UE 7: Ihmissuhdekurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä • kurssin ohjelma: 2 tuntia koulussa ja noin 2 vuorokautta Vihdin seurakunnan leirikeskuksesta • elämänkaaren vaiheet, itsetunto, tunteet, kuunteleminen, minä ja sinä -viestit, ihmissuhteet perheessä, ystäväpiirissä, parisuhteessa...
<p>UE 8: Uskonnon kertauskurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä • koko lukion uskontokurssien kertaaminen - harjoitustehtäviä • yo-kokeeseen valmistautuvalle

ORTODOKSINEN USKONTO (UO)

<p>UO1: Ortodoksinen maailma</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
<p>UO2: Uskonoppi ja etiikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
<p>UO3: Raamattutieto</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
<p>UO4: Uskonto ja maailmat, vastaava kurssi UE4</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
<p>UO5: Ortodoksinen Suomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi

PSYKOLOGIA (PS)

<p>PS1: Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
<p>PS2: Ihmisen psykkinen kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi • vauvaikä, lapsuus, nuoruus, aikuisuus, vanhuus; kehitykseen vaikuttavat tekijät
<p>PS3: Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • psyyke ja aivot, kognitiivisen toiminnan perusteita: vireys, tarkkaavaisuus, aistiminen, havaitseminen, muisti ja oppiminen
<p>PS4: Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi

<p>PS5: Persoonallisuus ja mielenterveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei suositella itsenäistä suorittamista / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
<p>PS6: Sosiaalipsykologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / myös itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi • ryhmän toiminta, vuorovaikutus, sosiaalisten havaintojen jäsentyminen, yksilö yhteisön osana
<p>PS7: Vuorovaikutuskuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • ihmisten välisen vuorovaikutuksen tarkastelua havainnoiden, pohtien ja psykologian uudempia teorioita ja työskentelytapoja soveltaen
<p>PS8: Opiskelutaitoa ja ajattelun voimaa → ei LV 2012 – 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi • oppimisen ja ajattelun psykologian pohjalta kehitetään omia opiskelutottumuksia ja viritellään tutkivaa, pohtivaa mieltä
<p>PS9: Kertauskurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä • psykologian yo-kokeessa suorittavalle • valmistautumista yo-kokeeseen ja kurssien kertausta

TERVEYSTIETO (TE)

<p>TE1: Terveyden perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • terveyden ja sairauden määrittelyä, terveelliset elämäntavat, opiskelukykyisyys, kansanterveys ja terveysuhat
<p>TE2: Nuoret, terveys ja arkielämä</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi • aikuisuuden ja itsetuntemuksen näkökulma, terveyden ylläpito, terveysvalintojen ja -ongelmien arviointi
<p>TE3: Terveys ja tutkimus</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • terveystietojen syventäminen, elämä ja kuolema, hyvä vai paha olo, terveystottumukset, pienenisterveystutkimus
<p>TE4: Nuoren fyysinen ja psyykinen turvallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / suoritusmerkintä • käytännön ensiaputaitoja, auttaminen, mahdollinen tutustumiskäynti
<p>TE5: Terveystiedon kertauskurssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus ½ / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä • yo-kokeeseen valmistautuvalle

KUVATAIDE (KU)

<p>KU1: Minä, kuva ja kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • taiteen ja taidekäsityksen avaamista, taidehistoriaa, taidekuvan analysointia ja tulkintaa, kuvan rakentamisen keinoja, muotoilua, eri tekniikoihin tutustumista ja omaa kuvallista ilmaisua • kurssin tarvikemaksu 10 €
<p>KU2: Ympäristö, paikka ja tila</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen - syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi • tilan käsite ja tilan kokeminen, arkkitehtuuri ja muotoilu, maisema, rakennus, esine ja taideteos • mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut • kurssin tarvikemaksu 10 €
<p>KU3: Media ja kuvien viestit</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi • median kuvat ja niiden tarkastelu, graafinen suunnittelu, kuva ja sana (valokuva, elokuva, video, internet (www-maailma ja tietokonepelit)) • tuotemerkkien visuaalinen maailma • kurssin tarvikemaksu 10 €

KU4: Taiteen kuvista omiin kuviin

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- taidekuvan tulkinta ja analyysi, taidehistorian ja taiteen tuntemuksen kautta omaan ilmaisuun
- luomisprosessin vaiheet, kuvan sisällön ja muodon viestit
- kurssin tarvikemaksu 10 €

KU5: Nykytaiteen työpaja

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- nykytaiteen työtavat, ilmiöt ja käsitykset, erilaiset visuaaliset alakulttuurit, taiteen ammatit ja organisaatiot
- oman projektin toteuttaminen
- kurssin tarvikemaksu 10 €

KU6: Maalauksen työpaja

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- värioppia ja –ilmaisua, vesivärimaalaus, akvarelli-, akryyli- ja öljymaalaus; tekniikat ja niiden mahdollisuudet, oma ilmaisu
- kurssin tarvikemaksu 15 €

KU7: Grafiikan työpaja

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- grafiikan menetelmät: laakapaino, syväpaino ja kohopaino, materiaalit, vedostaminen, merkin-
nät ja kehystäminen
- kurssilla tehdään muun muassa kartonkigrafiikkaa
- kurssin tarvikemaksu 15 €

KU8: Piirtämisen työpaja

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- piirustus ja piirtimet, piirtämisen tekniikoita, sommittelua ja omaa ilmaisu
- kurssin tarvikemaksu 7 €

KU9: Keramiikan ja kuvanveiston työpaja

- soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- rakentelua ja muovailua, veistoksia ja käyttöesineitä savesta ja muista materiaaleista (esim. kipsi, kanaverkko, rautalanka, paperimassa jne.)
- kurssin tarvikemaksu 10 €

KU10: Kuvataiteen lukiodiplomi

- soveltava / itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / numeroarviointi
- Opetushallituksen vuosittain antamien ohjeiden mukaan itsenäisesti suoritettava diplomi.
- Vähintään neljä kuvataidekurssia oltava suoritettuna ennen diplomia. Lisätietoja kuvataideopet-
tajalta.
- kurssilla diplomikohtainen maksu

Huom! Katso ensi lukuvuoden opinto-oppaasta kuvataiteen kurssimaksun maksamiseen liittyvät ohjeet.

MUSIIKKI (MU)**MU1: Musiikki ja minä**

- pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi
- erilaiset mahdollisuudet osallistua musiikkikulttuuriin, paljon musisointia

MU2: Moniääninen Suomi

- pakollinen - syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-2 / numeroarviointi
- monipuolista musiikkia, pääpaino musisoinnissa ja kuuntelussa

MU3: Ovet auki musiikille

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- tutustumista erilaisiin musiikkikulttuureihin soittaen, laulaen, kuunnellen

MU4: Musiikki viestii ja vaikuttaa

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- musiikki esim. elokuvissa, näyttämöllä, joukkoviestimissä

MU5: Musiikkiprojekti

- syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
- tuotetaan musiikkiproduktio, esim. musikaali, kavaladi, show

<p>MU6: Lauluyhtye / kuoro → ei LV 2012 – 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
<p>MU7: Bändikurssi / soitinyhtyeet → ei LV 2012 – 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
<p>MU8: Laulun ABC → ei LV 2012 – 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi
<p>MU9: Musiikin lukiodiplomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi

LIIKUNTA (LI)

<p>LI 1: Taitoa ja kuntoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1 / numeroarviointi • perustaitojen ylläpito ja kehittäminen, palloilu, suunnistus, musiikkiliikunta, uinti ja muita lajeja
<p>LI2: Liikuntaa yhdessä ja erikseen</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakollinen / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2 / numeroarviointi • fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus, palloilu ja muita lajeja
<p>LI3: Virkisty liikunnasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi • oma liikuntasuunnitelma ja sen toteutus, virkistys, uudet liikuntalajit
<p>LI4: Yhdessä liikkuen</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 2-3 / numeroarviointi • Wanhojen päivän perinne, salonki- ja vakiotanssit, esiintyminen • Huom! Ei 1. vuoden opiskelijoille
<p>LI5: Kuntoliikunta</p> <ul style="list-style-type: none"> • syventävä / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / numeroarviointi • henkilökohtainen liikuntasuunnitelma, oman kunnon kohotus ja seuranta
<p>LI6: Rentoutuminen, stressinhallinta ja virkistysliikunta</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
<p>LI7: Retkeilykurssi → ei LV 2012 - 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / ei itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä • vaeltaen, pyöräillen, meloen, retken suunnittelu ja toteutus
<p>LI8: Harrastuskurssi → ei LV 2012 - 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / vain itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä • kerätään liikuntakerrat kursseista LI 1 – 3, 5, 6, 8
<p>LI9: Liikunnan lukiodiplomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / vain itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 3 / suoritusmerkintä
<p>LI10 – LI12: Valmennuskurssi urheilijalle</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltava / vain itsenäisesti / laajuus 1 / suoritusvuosi 1-3 / suoritusmerkintä • kilpaurheilijan itsenäinen kurssi, joka sovitaan erikseen opettajan kanssa • lukukauden aikana voi suorittaa yhden valmennuskurssin • valtakunnallinen valmentaja- tai ohjaajakurssi (40 h) sopii kurssiksi